

Sakinşehir kavramının kent kimliğinin sürdürülebilirliğine katkısı

Nermin Merve Yalçinkaya *¹

¹*Çukurova Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Adana ORCID: 0000-0002-0860-1498*

Geliş Tarihi: 18.06.2021

Kabul Tarihi: 28.06.2021

Özet

Günümüz kentleri, hızlı yaşamın etkisiyle mekânsal kullanımlar ve standartlar açısından birbirine benzeyen yaşam alanlarına dönüşmektedir. Küresel perspektifte gözlenen bu soruna karşılık, yerel değerlerini korumayı hedefleyen yerel yönetimler için farklı alternatif yaklaşımlar ve uygulamalar önemini giderek artırmaktadır. Bu kapsamda, alternatif yerel yönetim modeli olarak tanımlanan Sakinşehir yaklaşımı, kentlerin sahip olduğu tarihi, doğal ve kültürel kimlik öğelerini, kentin tüm dinamiklerine karşın korumayı ve sürdürmeyi hedeflemektedir. Bugün tüm dünyaya yayılmış durumda olan Uluslararası Sakinşehirler Ağı'nın merkezi İtalya/Orvieto'da olup, 30 ülkeden 278 kent üyesi bulunmaktadır. Türkiye'de 17 kent birliğe üye olmakla birlikte, oldukça fazla sayıda kentin ise adaylık için başvuru yaptığı bilinmektedir. Birliğe üye olmak için 7 temel başlık altında, 72 adet ölçüt yer almaktadır. Sakinşehir kimliğinin, yerel yönetimler tarafından gönüllülük esasına dayanarak alınan bir statüyü ifade etmektedir. Bu nedenle, üye kentler yerel kimliklerine ait tüm bileşenlerin sürdürülebilirliği adına bu statüyü bir araç olarak görmekte ve nitelikli uygulamalar ile devam ettirme eğilimindedir. Sakinşehirlerin sahip olduğu kültürel dokunun önemli bir parçası olan kent kimlikleri, her kentte farklı özgün değerler ile temsil edilmekte ve kentsel tasarım uygulamaları ile vurgulanmaktadır. Bu çalışmada, resmi olarak Sakinşehir statüsüne sahip farklı Sakinşehirlerin özgün kültürel dokuları incelenmiş; Sakinşehir statüsünün kent kimliklerinin sürdürülebilirliği üzerindeki etkisi araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kent kimliği, Kentsel sürdürülebilirlik, Sakinşehir

Contribution of the Cittaslow concept to sustainability of urban identity

Abstract

It can be observed similar living spaces appearing in the present-day cities due to rapid life have had important influences on the urban form in terms of the land uses and standards. On the other hand, alternative urban forms like cittaslow (slow city) for local authorities are increasingly important for the settlements that aim to provide sustainability of their local values. The "cittaslow" approach, which aims to protect and maintain the historical, natural and cultural identity elements of the cities despite all the dynamics of the city, is spread all over the world today. 278 cities from 30 countries are members of International Cittaslow Association in Orvieto, Italy. There is 17 member cities and quite a lot of volunteer members in Turkey. There are 72 criteria that are determined under 7 main topics to become a member of the Union. The cittaslow status obtained with the volunteering of local authorities is a significant instrument for the sustainability of all components of the countries' local identities. In this study, the contributions of urban design practices in the aim of protection-use balance of the urban identity of the settlements have been examined through the existing sample cities. In this study, the cultural values of different slow cities having official cittaslow status are examined; the effect of cittaslow status on the sustainability of urban identities is investigated.

Keywords: Urban identity, Urban sustainability, Cittaslow

---

*Sorumlu yazar (Corresponding author): Nermin Merve Yalçinkaya, nbaykan@cu.edu.tr

Künye Bilgisi: Yalçinkaya, NM.(2021). Sakinşehir Kavramının Kent Kimliğinin Sürdürülebilirliğine Katkısı. Artibilim: Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 4(1), 55-65.

1. Giriş

Günümüz dünyasında, kentlerin doğal ve kültürel unsurları üzerindeki olumsuz etkiler ve beraberinde yaşanan sosyal sorunlar, kentleşme kavramının salt bir nüfus hareketi olarak görülmesinden ileri gelmektedir. Türkiye’de uygulanan kentsel politikalar doğrultusunda, kentleşme süreçlerinde genellikle artan nüfusun artan mekân talebinin karşılanmasına ağırlık verildiği görülmektedir. Oysaki kentleşme, mekânsal büyümeye paralel olarak toplumsal ve kültürel yaşam biçiminin dönüşümüyle ilgili çok farklı dinamiklere sahip bir süreçtir. Ülkemizde genelde kırsaldan kente göç olgusu ile ortaya çıkan toplumsal değişim ve dönüşüm, kentin mekân kullanımına da yansımakta ve kentin gelişimini etkileyen en önemli dinamiklerden birini oluşturmaktadır [1]. Göç ile birlikte ülkemizdeki en önemli kent dinamiklerinden bir diğeri ise turizm faaliyetleridir. Özellikle farklı özgün değerlere sahip küçük yerleşim birimlerinde bu değişim süreci çok daha hızlı gerçekleşmektedir. Böylesi yerleşimlerde turizme bağlı faaliyetler, ekolojik faktörlerin yanı sıra, sosyokültürel değerlerin, tarihsel kimliğin ve kent mimarisinin tahrip olmasına kadar uzanan geniş bir etki yaratmaktadır. Küresel perspektifte, 21. Yüzyıl kentleşme süreçlerinin kültürel yaşam değerlerindeki farklılıkları kaldırıp, homojen toplumsal hareketlerin oluşmasına yol açtığı göz önüne alındığında, turizm alanlarındaki değişimin birbirine benzerliği de net olarak anlaşılabilir.

Küresel ölçekte, kentlerin çoğunda gözlenen benzer yapılaşma eğilimleri, kentlerin git gide birbirine benzemesi sonucunu da beraberinde getirmiş; benzer tasarımlar ve yapı malzemeleri ile üretilen yapılar, dünya kentlerini birbirine benzeştirirken, yerel özgünlüklerin belirlediği kent kimliklerini belirli ölçüde yok etmiştir. Farklı ülkelerin turizm potansiyeli yüksek kentlerinde de yaşanan bu süreçler farklı kaygıların doğmasına neden olmuş; *Sakinşehir Hareketi (Cittaslow Movement)* gibi farklı yaklaşımların ortaya çıkmasını sağlamıştır. Kentsel yaşamdaki hızlı değişimle mücadeleyi hedefleyen Uluslararası Sakinşehirler Birliği’nin Bildirgesinde yer alan ölçütler incelendiğinde; Sakinşehir kavramının yerel ve kültürel değerlerin korunması temelinde özellikle yoğun turizm baskısı altında olan ve büyüme eğilimindeki küçük yerleşimler için uygun bir sürdürülebilir yerel kalkınma modeli olduğu söylenebilir [2].

Uluslararası Sakinşehirler Birliği tarafından, Birliğin üyesi olmak isteyen veya hâlihazırda üyesi olan kentlerde uygulanması ve desteklenmesi amacıyla belirlenen ölçütler, sürdürülebilir kentleşme ilke ve hedefleriyle benzerlik göstermektedir. Yenilenebilir enerji kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı, su ve hava kalitesinin artırılması, biyoçeşitliliğin desteklenmesi, kentsel yaşam kalitesinin geliştirilmesi vb. doğal ve sosyal konuları hedefleyen bu ölçütler Sakinşehir hareketinin sürdürülebilirlik göstergeleri olarak ifade edilebilir [3]. Birliğe üye olmak için 7 temel başlık altında, 72 adet ölçüt yer almaktadır (Tablo 1).

Tablo 1. Uluslararası Sakinşehir ölçütleri [2]

Çevre Politikaları
1. Hava temizliğinin yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi
2. Su temizliğinin yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi
3. Halkın içme suyu tüketiminin ulusal ortalamayla karşılaştırılması
4. Kentsel katı atıkların ayrıştırılarak toplanması
5. Endüstriyel ve evsel kompostlamanın desteklenmesi
6. Kentsel ya da toplu kanalizasyon için atık su arıtma tesisinin bulunması *
7. Binalarda ve kamu kullanım alanlarında enerji tasarrufu
8. Kamunun yenilebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi
9. Görsel kirliliğin ve trafik gürültüsünün azaltılması
10. Kamusal ışık kirliliğinin azaltılması
11. Hane başına düşen elektrik enerjisi tüketimi
12. Biyoçeşitliliğin korunması
Altyapı Politikaları
1. Kamu binalarına bağlı verimli bisiklet yolları
2. Mevcut bisiklet yollarının araç yollarıyla kilometre üzerinden karşılaştırılması *
3. Metro ve otobüs durakları gibi aktarma merkezlerinde bisiklet park yerleri
4. Özel taşıt kullanımına alternatif olarak eko ulaşım planlanması ¹
5. Engellilere yönelik mimari engellerin kaldırılması
6. Aile hayatı ve hamile kadınlar için girişimler
7. Sağlık hizmetlerine onaylanmış ulaşılabilirlik
8. Kent merkezlerinde malların sürdürülebilir dağıtımı
9. Şehir dışında çalışan şehir sakinlerinin oranı
Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları
1. Kentin direnci için planlama
2. Kente ait değerlerin iyileştirilmesi, kent merkezlerinin ve kamu binalarının değerlerinin artırılması için programlar
3. Verimli bitkiler ve meyve ağaçları kullanılarak sosyal yeşil alanların iyileştirilmesi ve/veya oluşturulması
4. Kentsel yaşanabilirliğin artırılması
5. Marjinal alanların tekrar değerlendirilip kullanılması *Bu koşullar, kentlerin yerel yönetimleri tarafından yapılacak bir dizi çalışmaları kapsamaktadır. Dünyadaki sakin şehirlerin tarihsel gelişimleri incelendiğinde; sakin şehir kriterlerini bu statüyü devam ettirmek için uyguladıkları koşullar olarak değil, sürdürülebilir bir yerel kalkınma modeli olarak kent yönetimiyle içselleştirdikleri ifade edilebilir.
6. Vatandaşlara ve turistlere yönelik interaktif hizmetlerin geliştirilmesinde bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanılması
7. Sürdürülebilir mimari için hizmet masası oluşturulması
8. Kentin internet ağına sahip olması
9. Kirleticilerin izlenmesi ve azaltılması
10. Tele çalışmanın geliştirilmesi
11. Kişisel sürdürülebilir kentsel planlanmanın teşviki
12. Sosyal altyapıyı desteklemek
13. Kamusal sürdürülebilir kentsel planlamanın teşviki
14. Kent içindeki kullanışlı yeşil alanların verimli bitkiler ile değerlendirilmesi
15. Yerel ürünlerin ticarileşmesi için alanların yaratılması
16. Atölyelerin korunması ve değerlerinin artırılması-doğal/yerel alışveriş merkezlerinin yaratılması
17. Yeşil alanlarda kullanılan beton miktarı

Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar

---

1. Agroekolojinin geliştirilmesi
  2. El yapımı ve etiketli veya markalı esnaf/sanatkâr ürünlerinin korunması
  3. Geleneksel iş tekniklerinin ve zanaatların değerinin artırılması
  4. Kırsal bölgede yaşayanların hizmetlere erişimini arttırarak kırsal bölgelerin değerini arttırmak
  5. Kamuya ait restoranlarda (okul kantinleri, aş evleri vb) yerel, mümkünse organik ürünlerin kullanılması
  6. Kişisel kullanımda ve yemek sektöründe tat eğitimlerinin verilmesi ve mümkünse organik yerel ürünlerin kullanılmasının teşvik edilmesi
  7. Yerel ve geleneksel kültürel etkinliklerin korunması ve değerlerinin artırılması
  8. Otel kapasitelerin arttırılması
  9. Tarımda GDO kullanımının yasaklanması
  10. Önceden tarım için kullanılmış alanların kullanımı hakkındaki imar planları için yeni fikirlerin varlığı
-

Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için Planlar

---

1. İyi karşılama
  2. Esnafın ve operatörlerin farkındalıklarını arttırmak
  3. Yavaş güzergâhların mevcut olması
  4. Önemli yönetsel kararlara tabandan tavana katılım sürecini sağlayacak aktif tekniklerin benimsenmesi
  5. Eğitimciler, yöneticiler ve çalışanların sakin şehir temaları hakkında sürekli eğitim görmesi
  6. Sağlık eğitimleri
  7. Yöre halkına sakin şehir kavramının anlamı hakkında sistematik ve kalıcı eğitim vermek
  8. Sakin şehir üzerine yerel yönetim ile çalışan derneklerin aktif varlığı
  9. Sakin şehir kampanyalarının desteklenmesi
  10. sakin şehir logosunun internet sayfasında ve antetli kağıt üzerinde kullanımı
-

Sosyal Uyum

---

1. Azınlıklara yönelik ayrımcılığa karşı çalışmalar
  2. Farklı etnik kökene sahip insanların aynı mahallede yaşaması
  3. Engelli kişilerin entegrasyonu
  4. Çocuk bakımının desteklenmesi
  5. Genç neslin istihdam durumu
  6. Yoksulluk
  7. Toplumsal ortaklıklar/sivil toplum kuruluşların mevcudiyeti
  8. Farklı kültürlerin entegrasyonu
  9. Politikaya katılım
  10. Belediyenin kamu konut yatırımı
-

Ortaklıklar

---

1. Slow food aktiviteleri ve kampanyaları için destek
  2. Doğal ve geleneksel yiyecekleri slow food veya diğer kurumlar ile desteklemek
  3. Eşleştirme projelerini desteklemek ve gelişmekte olan ülkelerin sakin şehir ve slow food felsefelerinin yayılmasını da sağlayacak şekilde gelişmeleri için işbirliği yapmak
-

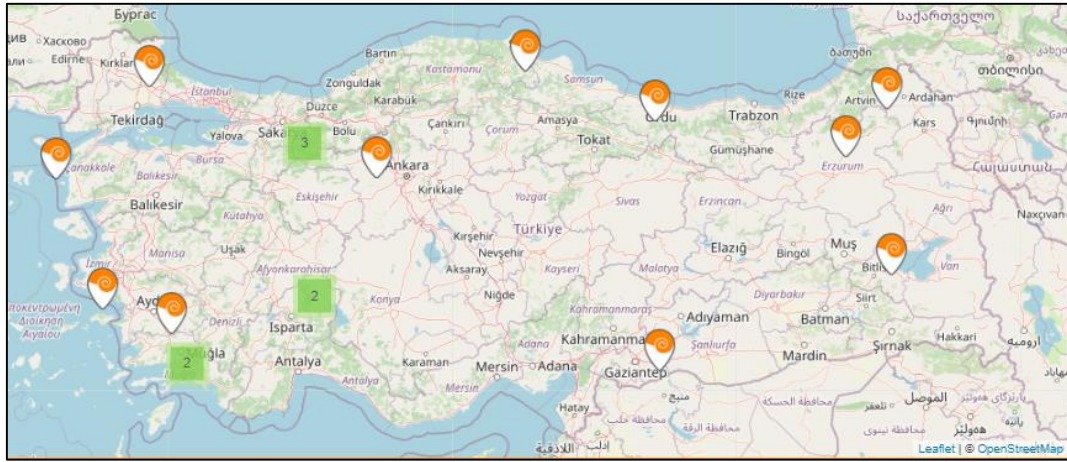
Bu çalışmada; resmi olarak Sakinşehir statüsüne sahip farklı Sakinşehirlerin özgün kültürel dokuları incelenmiş; Sakinşehir statüsünün kent kimliklerinin sürdürülebilirliği üzerindeki etkisi araştırılmıştır.

2. Küresel perspektifte Sakinşehirler

Merkezi İtalya/Orvieto'da bulunan Uluslararası Sakinşehirler Birliği'ne 30 ülkeden 278 kent üyedir [3]. Türkiye'de 17 kent birliğe resmi olarak üyedir (Tablo 2; Şekil 1), birçok kentin ise aday olduğu bilinmektedir.

Tablo 2. Türkiye’de resmi olarak Sakinşehir statüsüne sahip kentler [2]

Sakinşehir	Bağlı bulunduğu il	Birliğe üye olma tarihi
Seferihisar	İzmir	2009
Akyaka	Muğla	2011
Taraklı	Sakarya	2011
Gökçeada	Çanakkale	2011
Yenipazar	Aydın	2011
Perşembe	Ordu	2012
Vize	Kırklareli	2012
Yalvaç	Isparta	2012
Halfeti	Şanlıurfa	2013
Şavşat	Artvin	2015
Uzundere	Erzurum	2016
Gerze	Sinop	2017
Göynük	Bolu	2017
Eğirdir	Isparta	2017
Mudurnu	Bolu	2018
Köyceğiz	Muğla	2019
Ahlat	Bitlis	2019

Şekil 1. Türkiye’de resmi olarak Sakinşehir statüsüne sahip kentlerin konumu [2].

Şekil 1’de, Türkiye’de bulunan Sakinşehirlerin bölgelere göre dağılımları görülmektedir. Birbirine çok yakın bulunan Sakinşehirlerin konumsal gösterimleri ilgili bölgedeki toplam sayı olarak yapılmıştır. Türkiye’nin çeşitli bölgelerinde yer alan Sakinşehirler, aynı zamanda ülkemizin doğal ve kültürel unsurlar yönünden sahip olduğu zenginliğin bir göstergesi olarak da ifade edilebilir. Kentlerin kültürel yapılarının sürdürülebilirliğini hedefleyen Sakinşehir Hareketi ile kente ait dokunun, yerel zanaatların, yöresel tatların, yörenin simgesi niteliği taşıyan tarım ürünlerinin (zeytin, mandalina vb.)

Sakinşehir kavramının kent kimliğinin sürdürülebilirliğine katkısı

ve sanatın sonraki nesillere aktarılabilmesine olanak sağlanmaktadır. Bu doğrultuda, **Sakinşehir** statüsüne sahip kentlerin, kentsel tasarım uygulamalarının da kentsel kimlik öğelerinin sürdürülebilirliğini destekleyen yapıda olmaları gerekmektedir. Kentlerde yürütülecek farklı konulara yönelik çalışmalar ile kentin çeşitli özgün değerlerinin ön plana çıkarıldığı uygulamaların yürütülmesi ile bu kentlerin marka şehir olgusunu yansıtmaları beklenilmektedir (Şekil 2).

Bu kapsamda yerel yönetimlerin ilgili birimleri arasında sağlanan koordinasyon oldukça önemlidir. Kısa, orta veya uzun vadeli hedefler belirlenerek yürütülen çalışmalar, kentlerde koruma-kullanma dengesi gözetilerek, tanınırlığı artmasını teşvik edecektir.

Seferihisar/Türkiye

Göynük/Türkiye

Orvieto/İtalya

Mungia/İspanya

Pijao/Kolombiya

Maebashi-Akagi/Japonya

Sakinşehir kavramının kent kimliğinin sürdürülebilirliğine katkısı

Sedgefield/Güney Afrika

Svetlogorsk/Rusya

Şekil 2. Küresel perspektifte farklı Sakinşehirlerin özgün kültürel değerlerine ilişkin görünümeler [2, 4, 5, 6, 7, 8].

3. Sürdürülebilir kentsel tasarım yaklaşımı

Mekansal planlama sistemi kapsamında, hiyerarşik sistemde göz önüne alınan sürdürülebilir yaklaşım, yereldeki kentsel tasarım ve peyzaj tasarımı uygulamalarına da bu yaklaşımın yansıtılmasını destekler. Diğer bir ifadeyle, kentsel sürdürülebilirlik adına bütüncül bir yaklaşım sağlamak, ülkesel ölçekten yerel ölçüğe uzanan bir süreçtir. Böylelikle, bir kentte birbirini takip eden sürdürülebilir planlama ve tasarım çalışmaları ile ekolojik, ekonomik ve sosyal yönden dengeli bir yapı sağlanacaktır.

Sürdürülebilir bir kent sistemi oluşturmada etkili konular aşağıdaki gibi sıralanabilir [9, 10, 11]:

- Etkin arazi kullanım planlaması,
- Aktif peyzaj onarım süreçlerinin yürütülmesi,
- Motorlu taşıt kullanımını azaltmak ve yaya odaklı bir erişilebilirliğin gözetildiği ulaşım sisteminin geliştirilmesi,
- Etkin kaynak kullanımı ile atık düzeyinin minimal düzeyde tutulması,
- Nitelikli konut dokusu ve kentsel yaşam kalitesi
- Sosyal dengenin sağlanması,
- Sürdürülebilir ekonomi planlaması,
- Halkın katılımının desteklenmesi,
- Özgün kültürel değerlerin korunması.

Bu çerçevede, Sakinşehir modelinin, Uluslararası Sakinşehirler Birliği'nin uygulanmasını şart koştuğu ölçütler ile kentsel sürdürülebilirliği doğrudan hedeflediği görülmektedir.

Sürdürülebilir kentsel tasarım ilkeleri, kentsel özgün kimliğin korunmasını ve kentteki doğal ve kültürel unsurlar üzerinde olumlu etkilerin oluşturulmasını hedefler. Bu kapsamda, kentsel alan kullanımlarının etkinliğinin sağlanması öncelikli kabul edilebilir; kentte kullanımı sona eren alanların (sanayi yapıları vb.) onarım çalışmalarının tamamlanmasıyla kente kazandırılması vb. süreçler bu konuda örnek olarak gösterilebilir. Böylece, kentsel ölçekte sosyoekonomik kazanımlar elde edilecektir. Yürütülecek planlama çalışmaları kapsamında kentin doğal ve kültürel yapısının detaylı incelenmesi ve karar verme süreçlerinin sürdürülebilirlik perspektifinde yürütülmesi ile yeni gelişme alanlarının konumlarının belirlenmesi, bölgesel yoğunluk dengesinin sağlanması ve erişilebilirlik altyapısının oluşturulması kentsel büyümenin dengeli ve sürdürülebilir olmasını destekleyecektir. Bu kapsamda, sörvey analizlerinin sistematik yürütülmesi, elde edilen verilerin kategorizasyonu, alternatiflerin belirlenmesi, yapısal ve bitkisel tasarım paftalarının hazırlanması ve de bu tasarım uygulamalarında kullanılacak canlı ve cansız materyal seçimlerine doğru karar verilmesi gerekmektedir.

Kentsel sürdürülebilirlik kapsamında ele alınması gereken öncelikli konulardan bir diğeri ise ulaşım sistemleridir. Sürdürülebilir kentsel gelişme için, kent içi ulaşım önemli bir yere sahiptir [12, 13]. Sağlıklı ve konforlu bir kentsel çevre için en önemli faktörlerden biri, çevre dostu kentsel ulaşım sistemleridir. Günümüzde yalnızca ulaşım ihtiyacını karşılayan bir ulaşım sistemi yerine, mekânsal olarak diğer kullanımlarla çelişmeyen, kente entegre olmuş, kent yaşamını en az biçimde olumsuz etkileyecek ulaşım sistemleri tartışılmaktadır. Söz konusu bu sistemler, kentsel alanların planlanması aşamasında önerilmelidir. Bu kapsamda, kentsel ulaşım sisteminin sürdürülebilirliği adına motorsuz taşıtlara mümkün olduğunca yer ve ağırlık verilmelidir; Sakinşehirlerde yaya yolu, bisiklet you, hafif raylı sistem, toplu taşıma altyapısına ağırlık verilmesi gerekmektedir. Kent içi ulaşım ile ilgili tüm kararlar mekânsal planlamanın bir parçası olarak; örneğin güzergâh belirleme, ulaşım tipi (yaya, raylı, bisiklet, vb), kavşak, durak, istasyon ve kaldırım düzenlemeleri gibi konular planlama ve tasarım konuları olup kentin fonksiyonel işlevi ve karakter özelliklerine katkı koyması beklenen çalışmalardır.

Yerel otoriteler tarafından ulaşım dokusuna yaya ve bisiklet odaklı bir perspektif kazandırılması, motorlu taşıt kullanımının belirli bölgelerde sınırlandırılması ya da sonlandırılması, hafif raylı taşıma sistemlerinin geliştirilmesi gibi uygulamaların teşvik edilmesi oldukça önemlidir. Kültürel değerlerin ve tarihi dokunun korunması ve geliştirilmesi, gelecek nesillerin de bu özgün değerlere sahip olması amacıyla oldukça önemlidir. Yeni teknoloji sistemlerinden yararlanılarak, geri dönüşüm, yapı mimarisi, ulaşım sistemi vb. konularda sürdürülebilirliği destekleyici uygulamaların geliştirilmesi sağlanabilir. Ayrıca, kentteki sürdürülebilir yapının sağlanması ve desteklenmesine yönelik belirli uluslararası minimum ve maksimum standartlar bulunmaktadır. Minimum standartlar tüm alanlarda geçerli, maksimum standartlar ise farklı ülkelerde kentsel sürdürülebilirliğin sağlanmasına yardımcıdır; (i) sürdürülebilir gelişmeyi destekleyen mevcut kentsel alanlarda yeniden tasarım ve onarım, (ii) onarım gerektiren alanlarda ekolojik tasarım uygulamalarının gerçekleştirilmesi, (iii) kentsel alan kullanımları göz önüne alınarak yeniden şekillendirilen kent dokusu [9, 14].

4. Tartışma ve sonuç

Kentlerin sahip olduğu özgün değerlerin sürdürülebilirliğini hedefleyen Sakinşehir hareketi, 1999 yılında İtalya'da ortaya çıkan bir yaklaşımdır. Bugün 30 ülkeden 278 kentin üyesi olduğu Uluslararası Sakinşehirler Birliği'ne Türkiye 2009 yılında İzmir/Seferihisar'ın üyeliği ile katılmıştır. Bugün Türkiye'den 17 kent bu birliğe üyedir.

Sakinşehir kavramının kent kimliğinin sürdürülebilirliğine katkısı

Birliğin belirlediği kriterlerde görüldüğü üzere (Tablo 1), kentlerin özgün niteliklerinin sürdürülebilirliği sakinşehir yaklaşımının önceliğidir. Bu kriterler, ulusal ve uluslararası perspektifte kentlerin ve sahip oldukları özgün değerlerinin tanınırlığını artırmaktadır. Üye ülkeler ve ülkelerin Birliğe bağlı ulusal ağları bünyesinde yer alan kentler, birbirinden özgün doğal ve kültürel özelliklere sahip olması nedeniyle, ülkesel değerleri farklı açılardan temsil etmekte, özgün değerlerin nesilden nesile aktarılmasını da teşvik etmektedir.

Farklı Sakinşehirlere ait görsellerde de görüldüğü üzere (Şekil 2) ifade edilebilir ki; Sakinşehir statüsüne sahip kentler, doğal değerlerinin yanı sıra, kültürel değerleri çerçevesinde özgün kent kimlikleri ve mimari yapıları yönünden de prototip olmayan niteliklere sahiptir. Bu nedenle, yerel yönetimlerin kentsel alanlarda yürüttüğü çalışmalarda kentin özgün kimlik değerlerini gözettiği bilinmektedir.

Mevcut Sakinşehirlere gözlenen gelişmeler ve tanıtım faaliyetleri nedeniyle tahmin edilmektedir ki; bu kentlere olan ilgi yıllar içinde özellikle çeşitli kapsamlardaki medya araçları vb. farklı unsurların etkisiyle artarak devam edecektir. Kentlerin tanınırlığının artması ziyaretçi sayılarının artmasını doğrudan etkilemekte, bu durum da çoğu zaman bu küçük kentlerin altyapı sistemleri yönünden taşıma kapasitelerini aşan senaryolar ile karşı karşıya kalmasına neden olabilmektedir. Özgün değerlerinin sürdürülebilirliğini hedefleyen bu kentler, kentsel planlama çalışmalarını etkin yürütebildiği sürece potansiyel turizm baskısını doğru yönetebileceklerdir.

Çalışmada, Sakinşehirlere doğal ve kültürel yönden özgün değerlerinin sürdürülebilirliği, mevcut sorunların çözülmesi ve potansiyel sorunların önlenmesi hedefiyle, Sakinşehir olmanın gereklilikleri ile uyumlu, uzun vadeli politikalar ve uygulamaların gerçekleştirilmesinin büyük önem taşıdığı sonucuna varılmıştır.

Araştırma ve yayın etiği beyanı

Bu çalışma bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Etik kurul onayı

Bu çalışmanın kapsamı etik kurul onayı gerektirmemektedir.

Yazar katkıları

Yazar çalışmanın tümünü tek başına gerçekleştirmiştir.

Çıkar çatışması

Yazar açısından ya da üçüncü taraflar açısından çalışmadan kaynaklı çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

[1] Say, N.P. (2011). Türkiye’de İmar Planları için bir Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) Modelinin Geliştirilmesi: Adana Kenti Örneği (Ed. N.P. Say) *TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Yayınları* 2011/2, s.183-211.

[2]Cittaslow International Network, 2021. International Cittaslow Union Website. <https://www.cittaslow.org/>.

- [3] Baykan, N.M. (2014). Farklı ulaşım seçeneklerinin Sakin Şehir (Cittaslow) ölçütleri kapsamında değerlendirilmesi: Seferihisar-Sığacık örneği. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- [4] Göynük Belediyesi (2021). <https://goynuk.bel.tr/>, (Erişim Tarihi: 15.05.2021)
- [5] Mungia Municipality (2021). <https://www.mungia.eus/es/home>, (Erişim Tarihi: 15.03.2021)
- [6] Orvieto Municipality (2021). <https://www.orvietoviva.com/en/orvieto-municipality/> (Erişim Tarihi: 15.03.2021)
- [7] Seferihisar Belediyesi (2021). <http://seferihisar.bel.tr/>
- [8] Türkiye Kültür Portalı (2019). <https://www.kulturportali.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 15.03.2021)
- [9] Ercoşkun, Ö.Y. (2018). Sürdürülebilir kentsel planlama ve tasarım: dünya örnekleri, *Gazi Kitabevi*, Ankara.
- [10] Macke, J., Sarate, J.A.R., Moschen, S.A. (2019). Smart sustainable cities evaluation and sense of community. *Journal of Cleaner Production* Volume 239, 118103.
- [11] Wheeley, S.M. (2004). Tools for sustainability planning. *Planning for Sustainability, Routledge*.
- [12] Black, W.R. (2010). Sustainable transportation: problems and solutions, Guilford Press. *Berkeley Planning Journal*, Volume 24.
- [13] Schiller, P.L., Bruun, E.C. ve Kenworthy, J.R. (2010). An introduction to sustainable transportation: policy, planning, and implementation. *Berkeley Planning Journal*, Volume 24, 2011, Earthscan.
- [14] Margolin, V. (2015). The good city: design for sustainability. *She Ji: The Journal of Design, Economics, and Innovation*, 1(1),34-43.